

אלו טרפות פרק שלישי הולין

אינקיב תתאה ולא אינקיב עילאה מאי: לעיל (דף מה). גזי קרום של מוח לא בעי הכי דפשיטא דעילאה מגין שהוא עב וחוק: **והלכתא מגין כדרב יוסף ב'**. ככל דוכתי (לקמן ג): ק"ל כרבינא לקולא ולא הוהך לפסוק כאן אלא משום דבעי לאחוי דרב

יוסף: אלא לא שניא. פירש ר"ח לא שנה וטרפה ולפירושו הא דלאמר לקמניו אדומה כשרה מדרי נתן לרין לומר היינו כשמתלכנת ע"י נפיחה וכן משמע מתוך הלכות טרפות דרבינו גרשום וזה"ל של רבינו תם ובקונטרס פירש לא שנה וכשרה דלקמן וכן פסק זה"ג ורז אלפס ורבינו יעקב בר רבי אבין היה מודה: **אוכמי אוכמי**. פירש בקונטרס טי"ש שיש בה מראות שחורות והא דלאמרין בסמוך כדיומא טרפה יש לפרש דהיינו כשרובה כך ומעשה זה לפני רבינו תם והכשרי כשלא היתה רובה שחורה אבל ממה דכיון דלאמר לקמן (דף מו): דטרפה משום דשחור ארום הוא אלא שלקה א"כ מה לי רובה מה לי מקלטה כיון דע"י לקותה היא ונראה לפרש דלכוננא דהכא היינו כי כחולא דלאמר לקמן (שם) דכשרה וכן פירש בהלכות גדולות של ר"ת: **איך מקיפין בבועי**. שניקבה היכא ללא ממשאשא דלא דנצחא כדפירש בקונטרס דאי לא ניקבה כשרה צר מהיכא דאיכא תרי צועי דקמיני להדדי כדבסמוך: **אבל כסדרן היינו רבתייהו**. נראה ל' כי כסדרן דוקא צאתו ענין כמו שהן שוכבות זו אל זו או אלא הם שוכבות זו על זו אע"פ שהם שוכבות זו לזו וטרפה דאין זה כסדרן ועוד כתוב בערוך: צסס ר"ח כסדרן קלה רב מפי רב אפילו סריכן תרי אוני צלמנע ועיקרן מפרקי מהדדי טרפה וכ"ש אם דבוקות זו ע"ג זו ה הראשונה עם שניה או השניה עם השלישית דודאי טרפה ורבותיה הגאונים כתבו כיון דלחא סירכא על גבי חצרתה היא רביחא ולא איכפת לן בהיכא סירכא והרבה תמיה רבינו יהודה על קללת ר"ח וכתב שלא מלא ככל הלכות טרפות של רבותיה שראש שום חילוק בין מיפרקי מעיקרן ללא מיפרקי:

ס"א א מיי פ"ו מהל' שמיטה הלכה א סמג ענין פד טו"ע י"ד קמ"ו לו סעף א: ע ב מיי שם הלכה א [מ] טו"ע שם סעף ד: ע א מיי שם הלכה טו יט סמג שם טו"ע י"ד י"ד לה סעף ד: ע ב ד ענין בזה במ"מ פ"ח מהל' שבת הל"ט ובכ"מ שם [וע"ש] ככ"מ ה"ז טו"ע א"ח"ס ס"י שט סעף ח: ע ג מיי שם סמג לאוין סה טו"ע א"ח"ס ס: ע ד ו ד מיי פ"ח מהל' שמיטה הלכה א סמג ענין סג טו"ע י"ד ס"י לו סעף ג: ע ה ח מיי פ"ו מהל' צילת מקטש ה"ג [טו"ד] סימן שט רבצ"ן: ע ו ט מיי פ"ו מהל' שמיטה הלכה יט סמג ענין סג טו"ע י"ד ס"י לה סעף ה: ע ז י מיי שם טו"ע שם סעף ד: ע ח ב מיי שם הלכה יג סמג שם טו"ע י"ד ס"י לו סעף ו: ע ט ל מיי שם פ"ח הלכה ה סמג שם טו"ע י"ד ס"י לו סעף ד:

שיטה מקובצת

א והנך דלקמן בהלכות גדולות ה"ד: א אבל כסדרן היינו רבתייהו נראה לפרש כסדרן דוקא באותו ענין שחן שוכברי: ג וכ"ש אם דבוקות זו על גב זו או הראשונה עם השלישית: ד אע"פ שאין הקרום דבוק למקום אחר וכ"ש כשהוא דבוק לאונה אחרת ואי היה אמרי:

רבינו גרשום

רבא האי ריאה דאגליד כאהינא סומקא כלומר אינקיב עילאה ולא אינקיב תתאה דתתאה כאהינא סומקא: גלא. קט. אימבצא טרפה כלומר דאינקיב ואי לא מבצא טרפה. תתאה אינקיב עילאה לא אינקיב והאי דקא אושא זיקא דביני ובני קא אושא: דהטריש לישון קשה. אי מבצא כו' דכיון דמבצא דהאי אינקיב: נצור הוה כלומר שהאדים כנגד המכה. אלא לא שנה כלומר בין מקצת ובין כולה כשרה: איזה יבשה כלומר לענין כבוד און כבוד שיבשה אינה חשובה יבשה עד שתהא נפרכת בפתור: אפי' תימא רבנן כלומר אפי' רבנן דמחמירי לענין און כבוד דאמרי אפי' אין נפרכת בצפורן אלא שינו ויצא ממנה דם חשובה יבישה אפי' לרבייהו אינה חשובה יבישה לענין ריאה עד שתהא נפרכת בצפורן מ"ש התם לענין און כבוד כיון דשילט בה זיקא כו' אבל הכא כיון דלא שילט בה זיקא הדרא בריא אפי' לא יצא ממנה דם ואינה חשובה יבישה עד שתהא נפרכת בצפורן. דאסיק גילדי גילדי לשון מכות ואבעבועות: און מקיפין כבועי שאם יש נקב

כאהינא סומקא. שנסארת בקרום התחתון והיא כממרה אדומה: **דאושא**. כשנופחין אותה משמעת קול כאלו רוח יוצא ממנה: ה"ג **אי ידעינן מהיכא אושא מוצינן עלה גדפא או גילא או רוקא**. מושיצין על אותו מקום כקפ פלומ"א צלע"ז: **גילא**. קש: **אי מצנצנא**. ההיא רוקא מחמת הנפיחה צידוע שיש שם נקב שהרוח יוצא משם: **טרפה**. משום ריאה שנקבה: **ואי לא ידעינן מהיכא אושא**. פעמים שאין יכול להצחין לשמיעת האוזן מהיכן קול זה נשמע: **מייסין משיכנתא**. קווי"א צלע"ז: **דמיא פשוירי ומוצינן**. לכולה ריאה לתוכה שכל מקום שיש בה נקב יצנצנו המים: **דיוולן לה**. והנקב נסמס ואין זו צדיקה יפה: **דמערי לה**. מקשין אותה לכאן ואם אין שם נקב בקרום העליון ויש נקב בתחתון מתקשר העליון מממת שהוא קלוש ומים הקרים מותחין אותה כשמתקשה שקורין **דייר"ש**: **ספאה אינקיב**. והרוח יוצא מצפנים דרך הנקב ואינו יכול לצאת מוח' מפני קרום העליון שמגין ונכנס הרוח לצין צ' הקרומים לפיכך היא משמעת קול: **ספאה שאר** שנקוטרת: **מי לא סניא ושאר שקלים ורמשים**. קטנים כגון לפרדעים ודומה להם שערין רך מוח' משמונה שרצים שערין קשה אינו חייב עליהן צבצת משום חובל עד שמלא מהם טיפת דם ואע"פ שנצנר הדם והאדים עורן מצחין אין זה לקותא דמתוך שערין רך הוא ממחר להאדים וה"כ ממחר להאדים ומחאי חשבת ליה נקב: **ו"ש לשמונה שרצים מדמינן לה דסנא**. צבו צפ' ח' שרצים (שבת קו): **נצנר הדם**. ונאסף במקום אחד דהיינו האדים העור מצחין אף על פי שלא יאך וקרי ליה התם חצורה שאינה חוזרת לכיון שהאדים העור מצחין צידוע שנקרע העור מצפנים וסופו לינקב ולצאת והכא נמי להאי קרום דריאה חשבת ליה כעור גמור והכי מפרש התם דבהנך דלית להו עור הויא חצלה ובהנך דלית להו עור לא חשיבא חצלה הך לריית דם. והך ממתינא קמייתא לא ידענא היכא תניא: **אלא נאסף ונקשר במקום אחד שוב אינו חוזר ונצנע (שבת קו): גילדי גילדי**. שנגלה ושאר עורה של ריאה ומעומת בשלשה גוונים והכי גילדי קיימין שחורים לבנים או מיי מראה אחר (הפרדת שם).

גליון הש"ס

ג"ב נופא אפר רבא. ס"ב צ"ק דף קי ע"א וצ"ב מ"ד קט ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה היינו רבייהו וכו' ואין מתפרקות ממנו אבל דשלא כסדרן מתפרקות הן זו מזו שחי:

לעני רש"י

פלומ"א. נוצה. קווי"א. גיבת. דייר"ש [דייר"ש]. קשה. נוקשה. שקוטרת"א [שקטיירוד"א]. רויית דם. קרושת"א [קרושת"א]. גלדי. מל"ש [מל"ש]. פצעים. טי"ש. נקרות. גליר"א. ליתח.

מוסף רש"י

אי מבצא טרפה. אי לא מצנצנא כשרה. מלי טעמא שלא נקב קרום העליון והאי דאושא נמה. נקב קרום התחתון ולא נקב העליון ולא ממת ההמה ומתפא (ההרדס ע"י קט). ונפחיה ליה. אי מבצא טרפה. שיש קול במים טריפה ואי לא מבצא טרפה. לאמרי קרמא עילא אינקיב ומתלה לא אינקיב (שם). ונראה שגורס מבצא טרפה. נצור הדם. נאסף ונקשר במקום אחד שוב אינו חוזר ונצנע (שבת קו): **גילדי גילדי**. שנגלה ושאר עורה של ריאה ומעומת בשלשה גוונים והכי גילדי קיימין שחורים לבנים או מיי מראה אחר (הפרדת שם). אין מקיפין כבועי. שמוכסין זו לזו וזוהין אם דומות זו לזו (שבת קו): **קדושין**. מ' ד"ה א. אם דומים הם בנקביהם (שם) שאם יש נקב צבועי קודם שמיטה או לאתח שמיטה נקב, לא אמרינן נעשה נקב אחר צבועי ומקומו זה ליה ונראה אם דומה זה הנקב המעט נעשה אחר שמיטה לאומא שיהי קודם לכן ויהיה שבר. אלא כריפה, לאמרינן קודם שמיטה נקב, הלכך טריפה. דמספיקא לא נולד תלמוד עד הטבח או צפין שמרמס תחת הגרון כשהיא תלויה כדי להוציא הדם ממחת החזה, אבל ניכר שבד הטבח נעשה כשרה ולא מקיפין ואמרו ביד הטבח נעשה וצברה (הפרדת ע"י קטא). דסריכן להדרי. דממי להדי על ידי סירכא, טריפה, והוא דקיימין שלא כסדרן, שלא נסרקה לאותה שאלנה אלא לשלישית ואונה אלמנעית מפסקת ביניהם, או היא טריפה משום דעבדא דמימתקא וכל העומד לימתק כממוק דמי וחשוב כמה דהויא הנקב פתוח כבתחלה וטריפה, אבל אי קיימא האונות כסדרן, דקריכא חזל לחצרתה שצדיה, שאין צביעה אחרת, היינו רבייהו, דרך גילתין הוי כן ולא תימתק לעולם והיא סתומה מעלל וכשירה (שם).

לא שנה וטרפה ולפירושו הא דלאמר לקמניו אדומה כשרה מדרי נתן לרין לומר היינו כשמתלכנת ע"י נפיחה וכן משמע מתוך הלכות טרפות דרבינו גרשום וזה"ל של רבינו תם ובקונטרס פירש לא שנה וכשרה דלקמן וכן פסק זה"ג ורז אלפס ורבינו יעקב בר רבי אבין היה מודה: אוכמי אוכמי. פירש בקונטרס טי"ש שיש בה מראות שחורות והא דלאמרין בסמוך כדיומא טרפה יש לפרש דהיינו כשרובה כך ומעשה זה לפני רבינו תם והכשרי כשלא היתה רובה שחורה אבל ממה דכיון דלאמר לקמן (דף מו): דטרפה משום דשחור ארום הוא אלא שלקה א"כ מה לי רובה מה לי מקלטה כיון דע"י לקותה היא ונראה לפרש דלכוננא דהכא היינו כי כחולא דלאמר לקמן (שם) דכשרה וכן פירש בהלכות גדולות של ר"ת: איך מקיפין בבועי. שניקבה היכא ללא ממשאשא דלא דנצחא כדפירש בקונטרס דאי לא ניקבה כשרה צר מהיכא דאיכא תרי צועי דקמיני להדדי כדבסמוך: אבל כסדרן היינו רבתייהו. נראה ל' כי כסדרן דוקא צאתו ענין כמו שהן שוכבות זו אל זו או אלא הם שוכבות זו על זו אע"פ שהם שוכבות זו לזו וטרפה דאין זה כסדרן ועוד כתוב בערוך: צסס ר"ח כסדרן קלה רב מפי רב אפילו סריכן תרי אוני צלמנע ועיקרן מפרקי מהדדי טרפה וכ"ש אם דבוקות זו על גב זו או הראשונה עם השניה או השניה עם השלישית דודאי טרפה ורבותיה הגאונים כתבו כיון דלחא סירכא על גבי חצרתה היא רביחא ולא איכפת לן בהיכא סירכא והרבה תמיה רבינו יהודה על קללת ר"ח וכתב שלא מלא ככל הלכות טרפות של רבותיה שראש שום חילוק בין מיפרקי מעיקרן ללא מיפרקי:

רבינו רבתייהו. על פירוש הקונטרס דפירש דהסירכא מחמת נקב היא צלה קשה לר"י דלמאי כסדרן כשרה נהי דלניה נמשכת לכאן ולכאן לא היא אלא קרום שעלה מחמת מכה צריאה שאינו קרום אע"פ שאין הקרום דבוק למקום אחר ו ואי הוה אמרינן הא דכסדרן

זה אורחא הדרא צריא: גילדי גילדי. קליפות קליפות קרושת"ט צלע"ז ענין מכות מלני"ש: **אוכמי אוכמי**. טי"ש צלע"ז שחורות: **הוואה חוואה**. גוונים גוונים דוקא הנך גוונים דלא מיטרפא צבו כגון אדומה ירוקה והנך דלקמן בהלכות א: **אין מקיפין צבועי**. צבועה שניקבה צריאה היכא ללא ממשאשא ידא דטבחא דליכא למיתלייה צבצחא ואין ידוע אם קודם שמיטה אם לאחר שמיטה אין מציאין צבועה אחרת להקיף ולקרצ אלנה ולנוקבה ולראות אם מראה הנקבים שום כדאמרין לקמן צפיקין (דף ג). מקיפין צריאה דהיינו ריאה אבל כיון שנעשית צה צבועה אין מראה ניכר צה שעשוי להשמות כל שעה ושמה מראה אחר היה לו ונשתנה. לשון מקיפין מקרביץ או לזו כמו אין מקיפין שתי צביות דמסכת צילה (דף ג): **ליס להו צדיקווא**. שסירכא זו מחמת נקב היא צאה שמתוך שהריאה שאצבת כל מיני משקה והמשקה נעשה עב צמוכה כמין גליר"א ויוצא מעט מעט דרך הנקב נקפה ונעשה קרום כך מלאחי צתשצות הגאונים ואע"פ שהוא סותם הנקב ואין מוציא רוח הא אחרין קרום שעלה מחמת מכה צריאה אינו קרום שסופו ליסתר: **שלא כסדרן**. כגון שמים החילונות נצבוקו כסירכא ממעל לאלמנעית או מתחתיה: היינו רבייהו. זו מגינה על זו והדרא צריא שמתוך ששוכבות זו על זו אינן מתפרקות והקרום הולך וחוק אבל כשהן שלא כסדרן זו הולכת לכאן זו הולכת לכאן והקרום מתפרק ונסתר וכן הלכה דליכא מאן דפליג עליה. ואונה הסרוכה צאומא והיא אלנה מעשה צא לידי ושאחתי את פי רבינו יעקב בר רבי יקר והמירה לי לאכול ויש שאוסרין והוא אמר לי טעמו וטעמם. האוסרין אומרים הרי נקב יש ולא מנאצו שהותר אלא צאוני כדאמר רבא אלכ כסדרן היינו רבייהו אבל אומי לא קאמר וטעמא דאוני משום שעומדין צמייר חמה ומתחממות והדרא צריא ודעד שיהי צריאה הסמוכה לדופן צאוני כשרה וצאומא טרפה דלקמן (דף מה). וטעם מורי לא מנאצו אומא בגמרא ורבה לא אמר טעמו משום חוס דהא צבל הריאה אמרין לעיל דלא שלט צה אורחא ורבה פי' טעמו משום דהיינו רבייהו כלומר כן הן גדילות זו עם זו ואין מתפרקות זו מזו הלכך ל"ש אוני ול"ש אומא ורבה דנקט אוני משום דעיקר מילתיה דאורי לן דשלא כסדרן טרפה ואע"ג דאי הויא סריכי אוני צדופן הוי כשרה כדאמרין לקמן (דף מה). אשמעינן רבא דהתם היינו טעמא דכיון שהחלל לר הן שוכבות תמיד אלל הדופן ואינן מתפרקות ממנו (א) זו מזו אבל דשלא כסדרן מתפרקות הן שהרי אלמנעית מפרקתן ולא תימא דוחק הדופן מעמידין שלא יתפרקו זו מזו אבל צאונא ואומא שלא כסדרן לא איצטריכא לן לאורוי דכיון דצרותב החלל הן עומדות מי יחזיק צה שלא יתפרקו וקייא מלאחי לדצרו צתשצות הגאונים ויכריסם דצרי אמנא. ועיוניתא דוורדא כל היכא דסצכאפי' טריפה דכוליה לגצה ידיה שלא כסדרן נינהו: תרתי

טריפה, והוא דקיימין שלא כסדרן, שלא נסרקה לאותה שאלנה אלא לשלישית ואונה אלמנעית מפסקת ביניהם, או היא טריפה משום דעבדא דמימתקא וכל העומד לימתק כממוק דמי וחשוב כמה דהויא הנקב פתוח כבתחלה וטריפה, אבל אי קיימא האונות כסדרן, דקריכא חזל לחצרתה שצדיה, שאין צביעה אחרת, היינו רבייהו, דרך גילתין הוי כן ולא תימתק לעולם והיא סתומה מעלל וכשירה (שם).

אלו טרפות פרק שלישי חולין

מו.

עין משפט נר מצוה

א ב מיי פ"ז מהל' שחיטה ה"א סמג עשין סג טו"שע יו"ד סי' לו סעי' ג.
בא ג מיי שם פ"ח ה"א סמג שם טו"שע יו"ד סי' לה סעיף ז ובהג"ה: ד [מיי] שם הלכה ז ג טו"שע שם סעיף אן:
בב ה ו מיי שם ה"א טו"שע שם סעיף ג.

שיטה מקובצת

אל כל הני חייו ברייתא ואמרי לה כל הני עיני ברייתא הכי אית להו: ס' כעניינותא דוורדא או בין שתי: א ברייתא רובות באפר ואמרי לה ברייתא בריאות ושמינות: א דוורדא על שם שריא קלישתא ואדומה: ס' ובחשובות הגאונים הבבליים: ו אוחין הראיות להיות חסרו והויא לה: ו מגינה על הנקב נוחא אבל אי"כ בחנם: ו דאי מתרמי דמכבצא הוה טריף: ו א לא סבך מאי טרפה כ"כ כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן או סרוכות ושוכבות אצל צלעות או בבשר: ו לפה צריך נפיה כיון דלא מתפרק: ו א לאו דאמרי' וכו'. נ"ב ג"א אבל אם אמרי' דאין סרכה אלא מחמת נקב אחי שפיר הא דבקינן בנפיהה וכו': ו הדר"ד משה דפונטיהו הנזכר בערוך: ו א אין דרכו להיות חסיר וחליף אלא לאוני: ו ז דברי קבלה וכן פסק רבינו חננאל וכתב דאי מהדר לה הורגא כשרה הסי' : ו א דהא גופה לא אכשרין אלא: ו א ולא הוה סבר רב אשי למטרפה דהא כולהו הכי אית להו אלא ודאי אפי' על השנייה קאמר דכשרה:

רבינו גרשום

בועא אחריתי אם דמו הנקבים להדי דאמרינן לאחר שחיטה ניקבה ותהא כשרה אבל אולינן לחומרא ואמרינן קודם שחיטה הוא: הני תרתי בניי דריאה דסמיכין להדי כו' דאמרינן כיון דסמיכין להדי נתיישבין שהמא ישן נקב בינתים ולא אחי מידי לסתומי הנקב: ואי לא תרתי אינון וטרפה כלומר דאמרינן נקב בינתים: כל הני חייו ברייתא הכי אית להו ואיכא דאמרי כל הני עיני ברייתא הכי אית להו:

דכסדרן כשרה היינו במקום שמכוח האונות זו לזו דחברתה מגינה על הנקב א' אם כן בחנם הוה מחלק בין כסדרן לשלא כסדרן אם היה חילוק אפילו כסדרן ואם היינו מפרשים היינו רביעייהו שזהו גידולה שרגילה הסיכא לצא שם בלא נקב הוה ניחא אצל ר"ח פירש רביעייהו הוי כמו מרבעיטייהו כלומר היינו דרך רביעיתו והיה נראה לפירש דרגילה הסיכא לצא בכל מקום כל מיני משקה והא דטרפה שלא כסדרן היינו משום שסופה להתפרק וחשיב נקובה כיון שסופה לנקב אצל קשה מהא דאמר לקמן (דף מת.) גבי ריאה הסמוכה לדופן דרב נחמיה בריה דרב יוסף דיקן לה בפשורי ומאי דדיקה שייך והא לעולם לא תבצנך כיון דהסיכא עולה בלא נקב ומיהו בלאו הכי קשה דכי אמרינן נמי דמחמת נקב היא צאה איך היה יודע ע"י שלא תבצנך שהסיכא זו מחמת דופן כי נמי ניקבה הריאה לא תבצנך שהקרום סותם את הנקב וטרפה היא דסופו ליפסק כשאינה סרוכה בנימיר החוה במקום ריאתא דאוני כדלקמן אלא שאני התם דחומרם צעלמא הוה דעביד דמן הדין יש לתלות בדופן

דאיכא ריעותא והוא היה בודק להחמיר דאי מתרמי ו' הדיא מבצנא הוה טריף ומיהו קשה דקאמר מר וטרפה הא דרב נחמיה דדיק לה בפשורי אדרבא מתנין לה אחרי אוני דסריי' שלא כסדרן והיה דדיקה הוה כדי להכשיר אי לא מבצנא והלא לעולם לא תבצנך ומיהו היינו הא דפריך עליה בשלמא הלא תלין בדופן אצל התם אי האי אינקב טרפה ואי האי אינקב טרפה שם בקונטרס בשלמא הכא דיקן לה דאי לא מבצנא לא אמרינן דניקבה ונסתמה דכיון דאיכא למיתלה בדופן תלין בדופן וכשרה אלא גבי תרתי אוני מכדי סירכא זו מחמת מכה היתה וחי מניייהו דאינקב טרפה והא דלא מפיקא זיקא קרום עלה זה וסתמה ומיהו לפירושו שפירש שקרום עולה בלא נקב קשה הלשון דלא הוה ליה למימר אי האי אינקב אלא אי האי מייקבי' ושמה אינקבי' הוי כמו מייקבי' ויש ליישב

דאיכא ריעותא והוא היה בודק להחמיר דאי מתרמי ו' הדיא מבצנא הוה טריף ומיהו קשה דקאמר מר וטרפה הא דרב נחמיה דדיק לה בפשורי אדרבא מתנין לה אחרי אוני דסריי' שלא כסדרן והיה דדיקה הוה כדי להכשיר אי לא מבצנא והלא לעולם לא תבצנך ומיהו היינו הא דפריך עליה בשלמא הלא תלין בדופן אצל התם אי האי אינקב טרפה ואי האי אינקב טרפה שם בקונטרס בשלמא הכא דיקן לה דאי לא מבצנא לא אמרינן דניקבה ונסתמה דכיון דאיכא למיתלה בדופן תלין בדופן וכשרה אלא גבי תרתי אוני מכדי סירכא זו מחמת מכה היתה וחי מניייהו דאינקב טרפה והא דלא מפיקא זיקא קרום עלה זה וסתמה ומיהו לפירושו שפירש שקרום עולה בלא נקב קשה הלשון דלא הוה ליה למימר אי האי אינקב אלא אי האי מייקבי' ושמה אינקבי' הוי כמו מייקבי' ויש ליישב

פירוש הקונטרס אע"ג דקרום העולה מחמת מכה אינו קרום היינו להתפרק סותמתה ומינה הולך וחוק ומיהו הא דפריך רב יוסף לרבינא גבי ריאה שניקבה ודופן סותמתה ו' אי לא סביך (א) אמאי טרפה כו' ה"ג הוה מצי לאקשוי אמאי דמכשר רבא תרי אוני דסמיכי' אהדדי כסדרן כיון דניקבה אמאי כשר ע"י סתימת הסרכא אלא דרב יוסף שמע הא דרבינא ברישא ופריך עלה ואי הוה שמיע ליה מילתא דרבא הוה נמי פריך עלה ומתוך הלכות טרפות של רבינו גרשום ותשובת הגאונים שכתב הרב ר' יוסף ט"ע משמע נמי שהסרכא מחמת נקב היא צאה שמגריכין נפיהה כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן או סמוכות וסרוכות צלעות או צבצר שבין הצלעות והשתא אם הסרכות צאות בלא נקב אי"כ כסדרן למה לריך נפיהה כיון דלא י' מתפרק וכן בריאה הסרוכה לדופן במקום ריאתא דאוני י' א' אם לאו דאמר דאין סירכא אלא מחמת נקב ואזו אחי שפיר דבדיקין לה בנפיהה שמה עדיין לא נסתם הנקב ואונא הסרוכה לאומא והיא אלא פירש בקונטרס מעשה בא לידי ושאלתי את פי רבינו ועקב צ"ר יקר והתירה לי לנכול ופירש לי טעמו וטעם האוסרין ונראה לו דשרי ור"ת פסק לאיסור ואמר דכל המאכיל אונא סרוכה באומא מאכיל טרפות בישראל נראה טעם האוסרין דרבא לא הכשיר אלא בתרי אוני ואומא אין שם אונא עליה אלא שם ריאה כדאמר רבא ה' אוני יש לה לריאה ואם איתא שבעה מצעי ליה ולכך קראוה ראשונים אומא לפי שאינה בכלל אונות דשם ריאה עליה שזהו עיקר הריאה ובאוני המיר רבא כמו שפירש בקונטרס שעומדת במילר החוה כדלקמן ואינה מתפרקת אלא באומא דהיינו ריאה לא המיר ועל הממיר להצביח ראה וכן זה"ג ובתשובת הגאונים והר"ר משה דפונטיהו"א י' וזכר בערוך עם הגאונים וכן נוהגים בכל מקום לאיסור חוץ מממקורו של רבינו שלמה שפשו היתר וכל רבותיו אוסרין חוץ מרבו (של) הזקן ואנו ממקום שפשו היתר של רש"י וכתב הר"י ז"ל שרבינו גרשום ורבינו נחשון גאון ור"ח ורבינו שמואל ור"י זן רבינו יהודה כולם מתיירס ובתוספות רבינו יהודה מלאחי להתיר בשם ריב"א דאי לא הוה אומא בכלל אוני לא תמנא שלא כסדרן בשמאל ורבא אמר סתם בין בימין בין בשמאל והא דלא אמר שבעה אוני אית לה לריאה משום חסיר וחליף נקט חמשה דאומא אין דרכו להיות חסיר וחליף אלא י' לחמשה אוני ועוד נמי נראה דאפילו אם אין אומא שם אונא עליה מכל מקום נקט רבא אוני לאשמעינן דאפילו באוני שלא כסדרן טרפה כדמפרש בקונטרס ואי הוה נקט אונא הסרוכה לאומא הוה אמינא דאונא באונא אפילו שלא כסדרן כשרה: **א' שפב' אהרדי חדא היא ובשרה.** כתב צעל הלכות גדולות דבעות צשיפולי ריאה דהיינו צשיפולי אונות או אומות טרפה ופירש הטעם דכל יתר כנטול דמי ומימה דמה ענין זה אלא זה ואי חשיב ליה יתר צסוף ריאה הכי נמי באומא ואין לאסור מפני שגראה כשתי צעות דהא מכשרין היכא דשפכי אהרדי ושמה הטעם דכשעומד צסוף סופו ליפסק ולינקב וטוב לזהר שכל דבריהם דברי קבלה וכן פסק רבינו י"ג גרשום וכתב דאי מהדר לה הודרנא בישרא כשרה: **יא' באו שרפה.** כתוב בהלכות טרפות של רבינו גרשום דאפילו יש הפסק ביניהם כחוט השערה טרפה משמע דאי איכא ביניהן כשני חוטין לא חשיב סמיכי' אהדדי וכשרה וכתב רבינו יהודה דוקא צעות שיש בהן מוגלא אצל נחמיה קשין אפילו סמיכי' כשרה וכן פירש רבינו שמואל: **ב' הני עיזי ברייתא הכי אית אהו.** והא דאמר דביני בניי טרפה היינו היכא דגדולה הרבה ואין דומה לענוניתא דורדא פירש בקונטרס דכי משתכחן תרתי דטרפה דהא יתרת דביני וביני לאו אורחה דחדא גופה לא י"י אכשר אלא משום דכל הני עיזי ברייתא הכי אית להו ואם אין לה אפילו אחת כשרה ורבינו אפרים אומר דעל אחת לא היה אומר כל הני עיזי ברייתא הכי אית להו י"י ולא היה סבור רב אשי למטרפה דהא כולהו אית להו אלא ודאי אפילו על שנים קאמר דכשרה משום דהני עיזי ברייתא הכי אית להו ולפיכך אם אין לו אפילו אחת טרפה ונראה דאין ראה מצהמות שלנו דשמאל חלוקות משלהם כדאשכחן צפרק הלוך צמה (בכורות דף ע"ו): דפרה צת שלשה שילדה ודאי לכהן וצמהות שלנו יולדות לפעמים בשנה שניה י' אם לא שאלמר דכשילדת בשנה שניה תשש כחה ושוב לא תלד עד שנה רביעית ועמא דבר כרש"י מדקאמר וקרו לה טבחי עינוניתא דוורדא משמע כפירושו דאין שם אלא היא דלא מסתבר כלל לומר דקאי אשניה ובכל מקום שהיא סרוכה טרפה ואם חסר אחת מן האונות אין העינוניתא מטפרת להשלים:

טרפי צועי דסמיכי אהרדי. קים ליה לרבא דאין סמוכות אלא מחמת נקב שהיה צריחה והעלה הנקב את הצעות הללו כצביו: **חדא ומתחזיא כרטי.** ואם אחת היא ונראה כמין סדק באמצעייתה ודומה לז': **צועינן לה.** באחת מנדיה: **סלם מימינא.** דבהמה והיא לימין הטבח כשהיא תלויה צרגליה וצני מעיה כלפי הטבח: **יטרי.** כצירא ליה לרבא דכנטול דמי. ולית הלכתא כוותיה כדאמרינן בסמוך ורציתי שהכשירה מורי רבינו יעקב אצל צחסי' וחליף הלכה כמותו דליכא מאן דפליג: **אמר ליה.** רב אחא לטבח כשילא מן הבית: **מאי אמר נך.** מרימר: **אמר ליה.** רב אחא לטבח: **הדר עיינא קמיה.** דלמא לא עיין צה שפיר. דכצירא ליה לרב אחא הא דרבא: **וה"מ.** דיתרת צעיי דקיימא דרבא דאוני: **אבל צני צני.** כגון מלמטה לערוגה כענוניתא דוורדא (א) שיהא בין שתי הערוגות מלמטה או שיש אחת באמצע האומא על גבה שלא כסדר חיתוכא דאוני טרפה: **ג ברייתא.** רועות צאפר. ואמרי לה ברייתא ציראתא ושמונות: **עינוניתא.** כמו אינוניתא אונה קטנה. דוורדא על

ש"ס קלישתה ואלדומה: **וה"מ מגואי.** מתחת: **א אפילו טרפה דאסא.** קטנה בעלה של הדם. ומדסבר רב אשי למיטרפה שמע מינה לאו אורחה וצני דידן דלית ברובא דידהו אי משכחינא ריאה דלית צה עינוניתא כשרה. ויש אומרים שאם חסרו אונות הימין מטרפרין לה צדיייהו הואיל ויתרת היא ובתשובת י"ה צבצליים מלאחי כן אצל לא שמעתי ואין הדבר נראה צעיי הואיל ולא קיימא דרבא דידהו יתרת היא ואותם הראויות להיות וחסרות והוא לה כחליף וטרפה וכדמשתכחן תרתי עינוניתא שמעתי מפי מורי הזקן שנחלקו צה גדולי הדור ר' יהודה זן רבי ברוך ותצרינו ולא פירש לי דעתו ונראה לי שהיא טרפה דהא יתרת דביני בניי היא ולא אורחה דחדא גופה לא אכשרן אלא משום דכל הנן ברייתא הכי אית להו: דדמיה

פירוש הקונטרס אע"ג דקרום העולה מחמת מכה אינו קרום היינו להתפרק סותמתה ומינה הולך וחוק ומיהו הא דפריך רב יוסף לרבינא גבי ריאה שניקבה ודופן סותמתה ו' אי לא סביך (א) אמאי טרפה כו' ה"ג הוה מצי לאקשוי אמאי דמכשר רבא תרי אוני דסמיכי' אהדדי כסדרן כיון דניקבה אמאי כשר ע"י סתימת הסרכא אלא דרב יוסף שמע הא דרבינא ברישא ופריך עלה ואי הוה שמיע ליה מילתא דרבא הוה נמי פריך עלה ומתוך הלכות טרפות של רבינו גרשום ותשובת הגאונים שכתב הרב ר' יוסף ט"ע משמע נמי שהסרכא מחמת נקב היא צאה שמגריכין נפיהה כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן או סמוכות וסרוכות צלעות או צבצר שבין הצלעות והשתא אם הסרכות צאות בלא נקב אי"כ כסדרן למה לריך נפיהה כיון דלא י' מתפרק וכן בריאה הסרוכה לדופן במקום ריאתא דאוני י' א' אם לאו דאמר דאין סירכא אלא מחמת נקב ואזו אחי שפיר דבדיקין לה בנפיהה שמה עדיין לא נסתם הנקב ואונא הסרוכה לאומא והיא אלא פירש בקונטרס מעשה בא לידי ושאלתי את פי רבינו ועקב צ"ר יקר והתירה לי לנכול ופירש לי טעמו וטעם האוסרין ונראה לו דשרי ור"ת פסק לאיסור ואמר דכל המאכיל אונא סרוכה באומא מאכיל טרפות בישראל נראה טעם האוסרין דרבא לא הכשיר אלא בתרי אוני ואומא אין שם אונא עליה אלא שם ריאה כדאמר רבא ה' אוני יש לה לריאה ואם איתא שבעה מצעי ליה ולכך קראוה ראשונים אומא לפי שאינה בכלל אונות דשם ריאה עליה שזהו עיקר הריאה ובאוני המיר רבא כמו שפירש בקונטרס שעומדת במילר החוה כדלקמן ואינה מתפרקת אלא באומא דהיינו ריאה לא המיר ועל הממיר להצביח ראה וכן זה"ג ובתשובת הגאונים והר"ר משה דפונטיהו"א י' וזכר בערוך עם הגאונים וכן נוהגים בכל מקום לאיסור חוץ מממקורו של רבינו שלמה שפשו היתר וכל רבותיו אוסרין חוץ מרבו (של) הזקן ואנו ממקום שפשו היתר של רש"י וכתב הר"י ז"ל שרבינו גרשום ורבינו נחשון גאון ור"ח ורבינו שמואל ור"י זן רבינו יהודה כולם מתיירס ובתוספות רבינו יהודה מלאחי להתיר בשם ריב"א דאי לא הוה אומא בכלל אוני לא תמנא שלא כסדרן בשמאל ורבא אמר סתם בין בימין בין בשמאל והא דלא אמר שבעה אוני אית לה לריאה משום חסיר וחליף נקט חמשה דאומא אין דרכו להיות חסיר וחליף אלא י' לחמשה אוני ועוד נמי נראה דאפילו אם אין אומא שם אונא עליה מכל מקום נקט רבא אוני לאשמעינן דאפילו באוני שלא כסדרן טרפה כדמפרש בקונטרס ואי הוה נקט אונא הסרוכה לאומא הוה אמינא דאונא באונא אפילו שלא כסדרן כשרה: **א' שפב' אהרדי חדא היא ובשרה.** כתב צעל הלכות גדולות דבעות צשיפולי ריאה דהיינו צשיפולי אונות או אומות טרפה ופירש הטעם דכל יתר כנטול דמי ומימה דמה ענין זה אלא זה ואי חשיב ליה יתר צסוף ריאה הכי נמי באומא ואין לאסור מפני שגראה כשתי צעות דהא מכשרין היכא דשפכי אהרדי ושמה הטעם דכשעומד צסוף סופו ליפסק ולינקב וטוב לזהר שכל דבריהם דברי קבלה וכן פסק רבינו י"ג גרשום וכתב דאי מהדר לה הודרנא בישרא כשרה: **יא' באו שרפה.** כתוב בהלכות טרפות של רבינו גרשום דאפילו יש הפסק ביניהם כחוט השערה טרפה משמע דאי איכא ביניהן כשני חוטין לא חשיב סמיכי' אהדדי וכשרה וכתב רבינו יהודה דוקא צעות שיש בהן מוגלא אצל נחמיה קשין אפילו סמיכי' כשרה וכן פירש רבינו שמואל: **ב' הני עיזי ברייתא הכי אית אהו.** והא דאמר דביני בניי טרפה היינו היכא דגדולה הרבה ואין דומה לענוניתא דורדא פירש בקונטרס דכי משתכחן תרתי דטרפה דהא יתרת דביני וביני לאו אורחה דחדא גופה לא י"י אכשר אלא משום דכל הני עיזי ברייתא הכי אית להו ואם אין לה אפילו אחת כשרה ורבינו אפרים אומר דעל אחת לא היה אומר כל הני עיזי ברייתא הכי אית להו י"י ולא היה סבור רב אשי למטרפה דהא כולהו אית להו אלא ודאי אפילו על שנים קאמר דכשרה משום דהני עיזי ברייתא הכי אית להו ולפיכך אם אין לו אפילו אחת טרפה ונראה דאין ראה מצהמות שלנו דשמאל חלוקות משלהם כדאשכחן צפרק הלוך צמה (בכורות דף ע"ו): דפרה צת שלשה שילדה ודאי לכהן וצמהות שלנו יולדות לפעמים בשנה שניה י' אם לא שאלמר דכשילדת בשנה שניה תשש כחה ושוב לא תלד עד שנה רביעית ועמא דבר כרש"י מדקאמר וקרו לה טבחי עינוניתא דוורדא משמע כפירושו דאין שם אלא היא דלא מסתבר כלל לומר דקאי אשניה ובכל מקום שהיא סרוכה טרפה ואם חסר אחת מן האונות אין העינוניתא מטפרת להשלים:

פירוש הקונטרס אע"ג דקרום העולה מחמת מכה אינו קרום היינו להתפרק סותמתה ומינה הולך וחוק ומיהו הא דפריך רב יוסף לרבינא גבי ריאה שניקבה ודופן סותמתה ו' אי לא סביך (א) אמאי טרפה כו' ה"ג הוה מצי לאקשוי אמאי דמכשר רבא תרי אוני דסמיכי' אהדדי כסדרן כיון דניקבה אמאי כשר ע"י סתימת הסרכא אלא דרב יוסף שמע הא דרבינא ברישא ופריך עלה ואי הוה שמיע ליה מילתא דרבא הוה נמי פריך עלה ומתוך הלכות טרפות של רבינו גרשום ותשובת הגאונים שכתב הרב ר' יוסף ט"ע משמע נמי שהסרכא מחמת נקב היא צאה שמגריכין נפיהה כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן או סמוכות וסרוכות צלעות או צבצר שבין הצלעות והשתא אם הסרכות צאות בלא נקב אי"כ כסדרן למה לריך נפיהה כיון דלא י' מתפרק וכן בריאה הסרוכה לדופן במקום ריאתא דאוני י' א' אם לאו דאמר דאין סירכא אלא מחמת נקב ואזו אחי שפיר דבדיקין לה בנפיהה שמה עדיין לא נסתם הנקב ואונא הסרוכה לאומא והיא אלא פירש בקונטרס מעשה בא לידי ושאלתי את פי רבינו ועקב צ"ר יקר והתירה לי לנכול ופירש לי טעמו וטעם האוסרין ונראה לו דשרי ור"ת פסק לאיסור ואמר דכל המאכיל אונא סרוכה באומא מאכיל טרפות בישראל נראה טעם האוסרין דרבא לא הכשיר אלא בתרי אוני ואומא אין שם אונא עליה אלא שם ריאה כדאמר רבא ה' אוני יש לה לריאה ואם איתא שבעה מצעי ליה ולכך קראוה ראשונים אומא לפי שאינה בכלל אונות דשם ריאה עליה שזהו עיקר הריאה ובאוני המיר רבא כמו שפירש בקונטרס שעומדת במילר החוה כדלקמן ואינה מתפרקת אלא באומא דהיינו ריאה לא המיר ועל הממיר להצביח ראה וכן זה"ג ובתשובת הגאונים והר"ר משה דפונטיהו"א י' וזכר בערוך עם הגאונים וכן נוהגים בכל מקום לאיסור חוץ מממקורו של רבינו שלמה שפשו היתר וכל רבותיו אוסרין חוץ מרבו (של) הזקן ואנו ממקום שפשו היתר של רש"י וכתב הר"י ז"ל שרבינו גרשום ורבינו נחשון גאון ור"ח ורבינו שמואל ור"י זן רבינו יהודה כולם מתיירס ובתוספות רבינו יהודה מלאחי להתיר בשם ריב"א דאי לא הוה אומא בכלל אוני לא תמנא שלא כסדרן בשמאל ורבא אמר סתם בין בימין בין בשמאל והא דלא אמר שבעה אוני אית לה לריאה משום חסיר וחליף נקט חמשה דאומא אין דרכו להיות חסיר וחליף אלא י' לחמשה אוני ועוד נמי נראה דאפילו אם אין אומא שם אונא עליה מכל מקום נקט רבא אוני לאשמעינן דאפילו באוני שלא כסדרן טרפה כדמפרש בקונטרס ואי הוה נקט אונא הסרוכה לאומא הוה אמינא דאונא באונא אפילו שלא כסדרן כשרה: **א' שפב' אהרדי חדא היא ובשרה.** כתב צעל הלכות גדולות דבעות צשיפולי ריאה דהיינו צשיפולי אונות או אומות טרפה ופירש הטעם דכל יתר כנטול דמי ומימה דמה ענין זה אלא זה ואי חשיב ליה יתר צסוף ריאה הכי נמי באומא ואין לאסור מפני שגראה כשתי צעות דהא מכשרין היכא דשפכי אהרדי ושמה הטעם דכשעומד צסוף סופו ליפסק ולינקב וטוב לזהר שכל דבריהם דברי קבלה וכן פסק רבינו י"ג גרשום וכתב דאי מהדר לה הודרנא בישרא כשרה: **יא' באו שרפה.** כתוב בהלכות טרפות של רבינו גרשום דאפילו יש הפסק ביניהם כחוט השערה טרפה משמע דאי איכא ביניהן כשני חוטין לא חשיב סמיכי' אהדדי וכשרה וכתב רבינו יהודה דוקא צעות שיש בהן מוגלא אצל נחמיה קשין אפילו סמיכי' כשרה וכן פירש רבינו שמואל: **ב' הני עיזי ברייתא הכי אית אהו.** והא דאמר דביני בניי טרפה היינו היכא דגדולה הרבה ואין דומה לענוניתא דורדא פירש בקונטרס דכי משתכחן תרתי דטרפה דהא יתרת דביני וביני לאו אורחה דחדא גופה לא י"י אכשר אלא משום דכל הני עיזי ברייתא הכי אית להו ואם אין לה אפילו אחת כשרה ורבינו אפרים אומר דעל אחת לא היה אומר כל הני עיזי ברייתא הכי אית להו י"י ולא היה סבור רב אשי למטרפה דהא כולהו אית להו אלא ודאי אפילו על שנים קאמר דכשרה משום דהני עיזי ברייתא הכי אית להו ולפיכך אם אין לו אפילו אחת טרפה ונראה דאין ראה מצהמות שלנו דשמאל חלוקות משלהם כדאשכחן צפרק הלוך צמה (בכורות דף ע"ו): דפרה צת שלשה שילדה ודאי לכהן וצמהות שלנו יולדות לפעמים בשנה שניה י' אם לא שאלמר דכשילדת בשנה שניה תשש כחה ושוב לא תלד עד שנה רביעית ועמא דבר כרש"י מדקאמר וקרו לה טבחי עינוניתא דוורדא משמע כפירושו דאין שם אלא היא דלא מסתבר כלל לומר דקאי אשניה ובכל מקום שהיא סרוכה טרפה ואם חסר אחת מן האונות אין העינוניתא מטפרת להשלים:

(א) נבדרי' וימא עה: ד"ה כסליה פירש קוליס בלשון אמרינן: (ב) ונעיל מג: לקמן (ג) שייך לע"ב, ד' כי"א (ח) א' אמרינן, (ט) ויעיין מוס' בכורות יט: ד"ה פרה וכו': פרה וכו':

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אצל בני וכו' דוורדא או שהיא: (ב) תוס' ד"ה (בדף הקודם) היינו וכו' אי לא סבך מאי פלי' אהו אי נמחק:

מוסף רש"י

הני תרתי רבני דסמיכי להרדי. א' אם יש עני צעות בריאה ואין חוט הריאה מפסיק ביניהן טרפה, דאמרינן מחמת נקב שיהי צניחן נדבקין יחד ועלה צניחה קרום וקרי' קרום שעלה מחמת מכה אינו קרום וטרפה, כי עמד לילך זה הקרום ויעמוד הנקב ונתמת מיד (הפרדס עני קס). ה' אוני אית לה לריאה. ל'גז מתי האומות הגדולות (שם עני קסא). או חליף, היינו חסרה ממקום שהיא לראות להיות שם (ולענין מג). חייו ברייתא. הכרעות באפי' ובעינים (עלעיל מג).

